

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Program 2021 – 2027

STRATÉGIAI PROGRAM

További tervezés alapját képező dokumentumként elfogadta:

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
42/2020. (XI.13.) számú határozatával

Készítette:

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal
szakértők bevonásával

Tartalom

I. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA	3
II. MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK CÉLRENDSZERE 2021 – 2027	6
III. MEGYEI FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK	12
IV. MEGYEI FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK BEMUTATÁSA 2021 – 2027	14
V. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK	31
VI. VÉGREHAJTÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KAPCSOLATI HÁLÓJA	31
VII. A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE ÉS ELJÁRÁSRENDE	32
VIII. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	32

I. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA

A megyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait Magyarország **Alaptörvénye**, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény**, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény (Tftv.)**, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló **218/2009. (X.6.) Korm.rendelet**, továbbá a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló **272/2014. (XI.5.) Korm.rendelet** szabályozza.

A megyei önkormányzatoknak 2012-től alapvető feladata a fejlesztési politika területi megvalósítása. A Tftv. törvény szerint ezek négy csoportra oszthatók: **területfejlesztés**, **területrendezés**, **vidékfejlesztés** és **területi koordináció**. Az elmúlt években a megyei önkormányzatok feladatai döntően a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztési ciklus magyarországi forrásai felhasználásához kötődtek a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) adott megyére dedikált forrásai felhasználásának megalapozásán és a megvalósításának irányításán keresztül.

A hatályos szabályozási környezetnek megfelelően a **területfejlesztési** tevékenységen belül kidolgozásra került a 2014-2020-as programozási időszakra:

- a megyei területfejlesztési koncepció,
- a megyei területfejlesztési program,
- a fenti két dokumentum környezeti hatásvizsgálata,
- a fenti két dokumentum területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálata
- a megyei területi integrált területi program.

A **területrendezési** tevékenység keretében megújításra került a megyei területrendezési terv, amelyet a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendeletével hagyott jóvá.

A **vidékfejlesztési** tevékenység keretébe a megyei önkormányzatok egyedi jelleggel kapcsolódnak be.

A **területi koordináció** alapját képezi

- a települési önkormányzatokkal való kapcsolattartásnak,
- a konkrét projektek feltárásának, generálásának,
- a társadalmi-gazdasági életből adódó egyéb feladatoknak.

A jelenlegi, **2021-2027-es** programozási időszakra szóló **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Program** kialakításának meghatározó előzménye volt:

- a Megyei Közgyűlés 7/2018. (II.16.), 6/2019. (II.8.) és 31/2020. (VII.24.) számú határozataival elfogadott megyei dokumentumok,
- a négy megyés Északkelet-magyarországi gazdaságfejlesztési zónához – Creative Region – kapcsolódó másfél éves tervezési munka,
- a Pénzügyminisztérium által 2018-ban és 2019-ben kidolgoztatott Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szektor Terv-1 és Szektor Terv-2,
- a 2019 elején, valamint a 2020 elején lefolytatott települési projektgyűjtés eredménye,
- a víziközmű üzemeltetőkkel és a Magyar Közút Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságával közösen lefolytatott projektgenerálás,
- a Megyei Közgyűlés 2020. november 13-ai döntése a „**JNSZM 2030 Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Konceptió 2021-2030**” című dokumentum közvitára bocsátásáról.

Mindezen dokumentumok alapján vált indokolttá az új megyei területfejlesztési program kialakítása.

A megyei területfejlesztési programot a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal dolgozta ki külső szakértők bevonásával. A külső szakértők a megyei területfejlesztési koncepció helyzetfeltáró munkarészét és a kapcsolódó területi és környezeti hatásvizsgálatokat készítették el a hatályos szabályos szerint.

A megyei területfejlesztési koncepció társadalmasításának lehetőségeit – közvitáját – jelentősen korlátozza a COVID-19 világjárvány. Ezt figyelembe véve – a 218/2009. (X.6.) Kormányrendeletben foglaltak szerint – készült el a Partnerségi Terv.

Jelen megyei területfejlesztési program a Pénzügyminisztérium (PM) Versenyképességéért és Területi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkára által kiadott 2020. október 7-ei útmutató alapján készült.

A PM útmutatójában megszabott határidők, a megyei területfejlesztési program ütemezése az alábbi:

- Területfejlesztési Program stratégia munkarészének (előkészítő fázis) Megyei Közgyűlés általi elfogadása – mint a további tervezés alapját képező dokumentum 2020. november 13.
- Területfejlesztési Program (stratégia és operatív program), valamint a Területi és a Környezeti Hatásvizsgálat társadalmi egyeztetési változatának Megyei Közgyűlés általi közvitéra bocsátása 2021. január közepe
- Területfejlesztési Program 45 napos, valamint a Területi és a Környezeti Hatásvizsgálat 30 napos társadalmi egyeztetése, közvitéja 2021. január közepe –
2021. február vége
- Területfejlesztési Program, valamint a Területi és a Környezeti Hatásvizsgálat társadalmi egyeztetése során beérkezett releváns észrevételek átvezetése a terven, a tervezői válaszok összeállítása – tervezői válaszok elfogadása a Megyei Közgyűlés Tervezési és Monitoring Bizottsága által 2021. március eleje
- Területfejlesztési Program megküldése a PM TTF részére a miniszteri állásfoglalás előkészítéséhez 2021. március eleje
- PM elvi állásfoglalása a Területfejlesztési Programról 2021. március közepe
- Területfejlesztés Konceptió, Területfejlesztési Program, valamint a Területi és a Környezeti Hatásvizsgálat Megyei Közgyűlés általi elfogadása 2021. március 19.

II. MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK CÉLRENDSZERE 2021 – 2027

A hatályos területi tervdokumentumok és a megye helyzetének áttekintése nyomán a koncepcionális célkitűzések az alábbiak:

JÖVŐKÉP – 2030

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE: NÖVEKVŐ TÁRSADALMI – GAZDASÁGI SÚLYÚ HÁROM TÁJ EGYSÉGE –

A megye társadalmi, gazdasági súlyának és belső kohéziójának erősítése

ÁTFOGÓ CÉLOK – 2030

- A1) BŐVÜLŐ GAZDASÁG** – Kapcsolódás a makrogazdasági fejlődési tengelyekre
- A2) ÉLTETŐ ÉS ÉLHETŐ KÖRNYEZET** – Társadalom - kultúrtájak dinamikus egyensúlya
- A3) EMELKEDŐ KÖZJÓ** – Gyarapodó - együttműködő társadalom

STRATÉGIAI CÉLOK – 2027

TERÜLETI CÉLOK

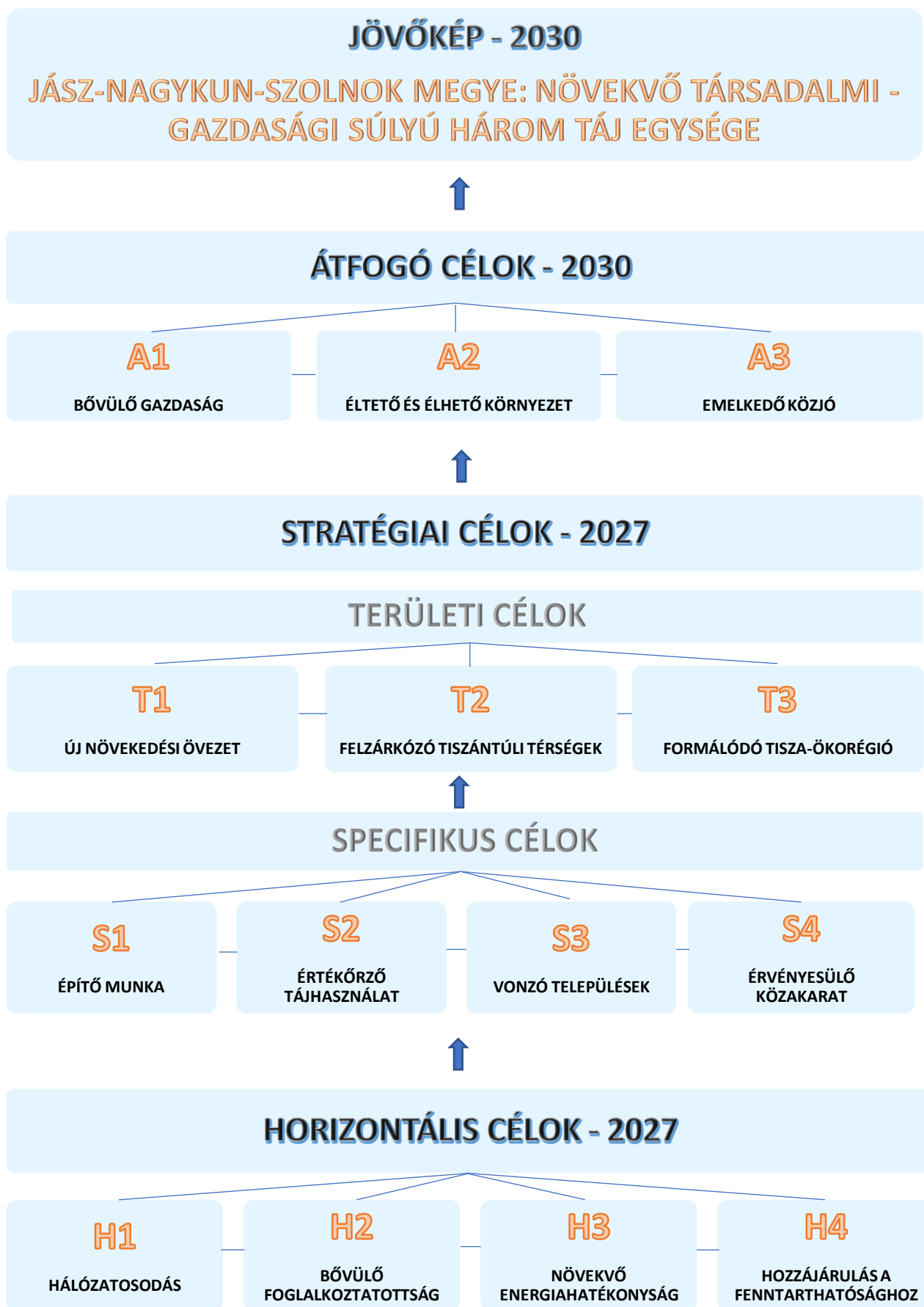
- T1) ÚJ NÖVEKEDÉSI ÖVEZET** – Jászság és a szolnoki településeggyüttes Budapest kiteljesedő erőterében
- T2) FELZÁRKÓZÓ TISZÁNTÚLI TÉRSÉGEK** – Új lehetőségek a belső periférikus helyzet felszámolására
- T3) FORMÁLÓDÓ TISZA-ÖKORÉGIÓ** – Nemzetközi együttműködés a fenntartható Tisza-völgyért

SPECIFIKUS CÉLOK

- S1) ÉPÍTŐ MUNKA** – A munkába állás feltételeinek fejlesztése a gazdasági növekedés, valamint a területi és társadalmi felzárkózás érdekében
- S2) ÉRTÉKŐRZŐ TÁJHASZNÁLAT** – Megújuló agrárium és kiteljesedő természetközeli turizmus
- S3) VONZÓ TELEPÜLÉSEK** – Komfortosodó városok, községek
- S4) ÉRVÉNYESÜLŐ KÖZAKARAT** – A helyi társadalom bevonása a fejlesztéspolitika alakításába

HORIZONTÁLIS CÉLOK – 2027

- H1) HÁLÓZATOSODÁS** – Együttműködő gazdaság és társadalom
- H2) BŐVÜLŐ FOGLALKOZTATOTTSÁG** – A munkahelyteremtés és a munkavállalás tudatos ösztönzése
- H3) NÖVEKVŐ ENERGIAHATÉKONYSÁG** – Az energiatermelés és -felhasználás racionalizálása
- H4) HOZZÁJÁRULÁS A FENNTARTHATÓSÁGHOZ** – A működőképesség jövőbeni megőrzésének támogatása

A koncepcionális célok részletezését és indoklását a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 41/2020. (XI.13.) számú határozatával közvitára bocsátott „JNSZM 2030 Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció 2021-2030” című dokumentum „Megyei területfejlesztési koncepció célrendszere – 2030” fejezete tartalmazza.

A kialakított célrendszer belső és külső koherenciáját az alábbi ábrák mutatják be:

1) *Belső koherencia:*

ÁTFOGÓ CÉLOK – 2030

A1) Bővülő gazdaság	T1	T2	T3	S1	S2
A2) Éltető és élhető környezet	T3	S2	S3	S4	
A3) Emelkedő közjó	S1	S2	S3	S4	

STRATÉGIA CÉLOK – 2027

T1) Új növekedési övezet	T3	S1	S2	S3	S4
T2) Felzárkózó tiszántúli térségek	T3	S1	S2	S3	S4
T3) Formálódó Tisza-Ökorégió	T1	T2	S2	S3	S4
S1) Építő munka	T1	T2	T3	S3	
S2) Értéktörző tájhasználat	T1	T2	T3	S3	
S3) Vonzó települések	T1	T2	T3		
S4) Érvényesülő közakarat	T1	T2	T3	S3	

A horizontális célok jellegükből adódóan minden átfogó és stratégiai célhoz kapcsolódnak.

2) Külső koherencia:

Megnevezés	T1) Új növekedési övezet	T2) Felzárkózó tiszántúli térségek	T3) Formálódó Tisza- Ökorégió	S1) Építő munka	S2) Értékőrző tájhasználat	S3) Vonzó települések	S4) Érvényesülő közakarat
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	X	X	X	X	X	X	
Országos Területrendezési Terv	X	X	X		X	X	
Program a Versenyképesebb Magyarországgért	X	X		X		X	
Nemzeti Reformprogram						X	X
Magyar Mikro-, Kis- és Közép- vállalkozások Megerősítésének Stratégiája 2019-2030	X	X	X	X			X
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030			X	X	X	X	
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	X	X	X	X	X	X	X
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	X	X	X		X		X
Nemzeti Tárgystratégia (2017-2026)	X	X	X		X		X
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.				X		X	X
Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra- fejlesztési Stratégia 2014-2030	X	X				X	X

A megyei területfejlesztési koncepció átfogó céljai a megye gazdaságának további fejlődéséből, a szennyeztelen környezet, mint érték tudatos megőrzéséből és az együttműködő, gyarapodó társadalom fejlesztéséből indultak ki. A stratégiai célok közül a területi célkitűzések döntően az A1) Bővülő gazdaság célkitűzéshez kapcsolódnak. Valamennyi specifikus célkitűzés szolgálja az A3) Emelkedő közjó átfogó cél érvényre juttatását.

A stratégiai célok közül a három területi célkitűzés kapcsolódása a legkiterjedtebb, mivel a specifikus célkitűzések megvalósulásának színtere a teljes megye.

A hatályos releváns országos tervdokumentumok és a megyei célkitűzések kapcsolatrendszerét értékelve megállapítható, hogy a koncepció stratégiai célkitűzései meghatározóan igazodnak a hatályos országos tervdokumentumokhoz. Így elősegítve az azokban foglaltak megvalósulását.

AZ UNIÓS ÉS ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL, VALAMINT A SZOMSZÉD MEGYÉK CÉLKITŰZÉSEIVEL KAPCSOLATOS KOHERENCIA VIZSGÁLAT KÉSŐBB KERÜL SORRA.

A stratégiai célkitűzések térségi hatályosulását az alábbi ábra összegzi:

Megnevezés	T1) Új növekedési övezet	T2) Felzárkózó tiszántúli térségek	T3) Formálódó Tisza- Ökorégió	S1) Építő munka	S2) Értéktörző tájhasználat	S3) Vonzó települések	S4) Érvényesülő közakarat
Jászapáti járás	X		X	X	X	X	X
Jászberényi járás	X		X	X	X	X	X
Karcagi járás	X	X	X	X	X	X	X
Kunhegyesi járás		X	X	X	X	X	X
Kunszentmártoni járás		X	X	X	X	X	X
Mezőtúri járás		X	X	X	X	X	X
Szolnoki járás	X		X	X	X	X	X
Tiszafüredi járás	X	X	X	X	X	X	X
Törökszentmiklósi járás	X	X	X	X	X	X	X

A T1) és T2) célkitűzések lényegében a Tiszához igazodó térszerkezeti törésvonalat tükrözik vissza, a T3) célkitűzés pedig a Tisza-menti térség nemzetközileg és országosan összehangolt fejlesztése alapján egy „ökomegye” létrehozását vetíti előre.

Figyelembe véve a koncepcióban megfogalmazott térszerkezeti jövőképet és a megye négy együttkezelendő térségét (Jászság, Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű térsége, Nagykunság – Tisza-tavi térség, Mezőtúr térsége – Tiszazug), valamint a legelmaradottabb, komplex programmal fejlesztendő Jászapáti járást és Kunhegyesi járást, továbbá a megyeszékhely, Szolnok Megyei Jogú Város pozícióját, a koncepcionális célok **lehetőséges** megvalósulása az alábbi **térkategóriákon (TK)** keresztül történhet:

- **TK1 Szolnok Megyei Jogú Város térsége** (ALTEREI: Szolnok Megyei Jogú Város, Szolnoki településeggyüttes, Besenyszög mikrotérség),
- **TK2 Jászság** (ALTEREI: Felső-Jászság, Alsó-Jászság)
- **TK3 Törökszentmiklós térsége – Mezőtúr térsége – Tiszazug,**
- **TK4 Nagykunság – Tisza-tavi térség,**
- **TK5 Kunhegyes térsége.**

A térkategóriákhoz tartozó települések pontos lehatárolása további vizsgálatokat igényel.

A hazai területi operatív program megyére dedikált keretének várhatóan 4 forrásfelhasználási módja lesz:

- Fenntartható városfejlesztés,
- Fejlesztési célterület,
- Fejlesztési cél,
- Megyei Önkormányzat által koordinált fejlesztések.

A megyei térkategóriák esetében elvileg lehetséges forrásfelhasználási módokat az alábbi táblázat mutatja:

Megnevezés	Fenntartható városfejlesztés	Fejlesztési célterület	Fejlesztési cél	Megyei Önkormányzat által koordinált fejlesztések
TK1 Szolnok Megyei Jogú Város	X			X
TK1 Szolnoki településeggyüttes	X	X		X
TK1 Besenyszög mikrotérség	X	X		X
TK2 Felső-Jászság		X		X
TK2 Alsó-Jászság		X		X
TK3 Törökszentmiklós térsége – Mezőtúr térsége – Tiszazug			X	X
TK4 Nagykunság – Tisza-tavi térség			X	X
TK5 Kunhegyes térsége		X		X

III. MEGYEI FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK

A 2021-2027-es uniós fejlesztési ciklusra vonatkozóan a konkrét megyei fejlesztési **prioritások** a következők:

P1) NÖVEKVŐ VERSENYKÉPESSÉG

P2) NÉPESSÉGMEGTARTÁS – TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS

P3) KEDVEZŐ ÁLLAPOTÚ KÖRNYEZET

P4) VONZÓ – ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEK

P5) KIEGYENLÍTETTEBB TÉRSZERKEZET

A stratégiai célkitűzések és a fejlesztési prioritások kapcsolatát az alábbi ábra szemlélteti:

Megnevezés	P1) NÖVEKVŐ VERSENYKÉPESSÉG	P2) NÉPESSÉGMEGTARTÁS – TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS	P3) KEDVEZŐ ÁLLAPOTÚ KÖRNYEZET	P4) VONZÓ – ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEK	P5) KIEGYENLÍTETTEBB TÉRSZERKEZET
T1) Új növekedési övezet	X				X
T2) Felzárkózó tiszántúli térségek	X				X
T3) Formálódó Tisza- Ökorégió			X		X
S1) Építő munka	X	X			
S2) Értéktörző tájhasználat	X	X	X	X	
S3) Vonzó települések	X	X	X	X	
S4) Érvényesülő közakarat		X	X	X	

Megállapítható, hogy a prioritások legnagyobb mértékben az S2) Értéktörző tájhasználat és az S3) Vonzó települések stratégiai célkitűzésekhez kapcsolódnak, visszaigazolván a megye kedvező környezeti állapotát és azt a tényt, hogy a közsféra fejlesztései meghatározóan uniós és hazai forrásokból (közpénzekből) finanszírozódnak.

A megyei fejlesztési prioritások megvalósítását az alábbi **intézkedések** szolgálják:

P1) NÖVEKVŐ VERSENYKÉPESSÉG

P1.1 Elérhetőség javítása, kiemelten az M4 továbbépítése

P1.2 Magasabb hozzáadott érték előállítás

P1.3 Növekedési zóna szervezése

P1.4 Megyeszékhely és a tiszántúli térségek gazdasági súlyának emelése

P2) NÉPESSÉGMEGTARTÁS – TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS

P2.1 Foglalkoztatás differenciált bővítése

P2.2 Népeség egészségi állapotának és képzettségének javítása

P2.3 Felsőfokú oktatás fejlesztése

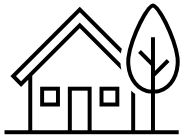

P3) KEDVEZŐ ÁLLAPOTÚ KÖRNYEZET

P3.1 Tájkonform mezőgazdaság- és turizmusfejlesztés

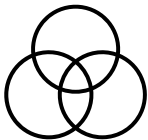
P3.2 Megújuló energiák alkalmazása

P3.3 Klímavédelmi intézkedések

P4) VONZÓ – ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEK

P4.1 Átfogó településfejlesztés a helyi közösségek bevonásával

P5) KIEGYENLÍTETTEBB TÉRSZERKEZET

P5.1 Településközi munkamegosztás elmélyítése

P5.2 Tisza-tavi turisztikai térség kiemelt kezelése

P5.3 Térségi felzárkóztatás – kiemelten a komplex programmal fejlesztendő járások problémáinak kezelése

IV. MEGYEI FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK BEMUTATÁSA 2021 – 2027

1. PRIORITÁS

NÖVEKVŐ VERSENYKÉPESSÉG

INDOKLÁS: A megye az ország egyik legiparosodottabb megyéje, ahol az újérték 60%-ának előállítása a Felső-Jászságban koncentrálódik, alapvetően nagyvállalatok által létrehozva, viszonylag alacsony hozzáadott értékkel. Gondot jelent a térség elérése és a bővülő kapacitásokhoz a munkaerő biztosítása. Ugyanakkor a megyeszékhely körzetében és a tiszántúli részeken relatíve magas a munkanélküliség és gyenge gazdaság. A megye versenyképességének javítása érdekében ezen problémák kezelése mellett szükséges a kooperáció erősítése.

PRIORITÁSI FÓKUSZ:

- közúti közlekedés fejlesztése,
- területileg differenciált, adottságokra épülő gazdaságfejlesztés.

FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK:

P1.1 Elérhetőség javítása, kiemelten az M4 továbbépítése

Indoklás: A megye kedvező földrajzi fekvése ellenére a közúthálózatának jellemzői rendre az országos átlag alattiak, ennek felszámolásához nem elégséges a közúthálózat százalékos aránya szerint biztosított felújítási keret. A megyét érintő gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése rendre átütemezésre került. A közlekedési kapcsolatok kiépítetlensége és minősége a megye gazdasági és társadalmi fejlődésének egyik legfontosabb korlátozó tényezője. Különösen igaz ez a megye nemzetközi kapcsolatrendszerét biztosító M4-es gyorsforgalmi útra. Az elérhetőség javítása egyaránt kiszolgálja az ipari parkok és iparterületek, valamint a települések erőteljesebb bekapcsolódását a gazdasági életbe és a megyére jellemző erőteljes kelet-nyugati ingázást, illetve lehetővé teszi a jászberényi és szolnoki térségi munkaerő-piacokon belül a munkába járás biztosítását. Ehhez szükséges a tömegközlekedés fejlesztése és új Tisza és Hármas-Körös hidak építésének előkészítése is.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: NIF Zrt., Magyar Közút Zrt.

P1.2 Magasabb hozzáadott érték előállítás

Indoklás: A megyére alapvetően nemzetközi tulajdonú nagyvállalati struktúra jellemző, amelyhez viszonylag erőteljes beszállítói hálózat alakult ki. Ezek a vállalkozások meghatározóan a Felső-Jászságban koncentrálnak. Kicsi az önálló végterméket előállító megyei székhelyű gazdálkodó szervezet száma. Ebből adódóan a hozzáadott érték előállítás sem kimagasló. A vállalati, termelési és térségi kapacitási koncentráció egyfajta kockázati tényező is. Mindezek kezelése szükségessé teszi a magasabb hozzáadott érték előállítását már rövid távon is, hogy a megye ipargazdaságának teljesítménye fenntartható és fokozható legyen.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

P1.3 Növekedési zóna szervezése

Indoklás: A megyében az ipari új érték előállításának mintegy 60%-a a Felső-Jászságban (Jászárokszállás-Jászberény-Jászfényszaru városok térsége) történik. Ez a zóna területileg kapcsolódik Heves megye déli részéhez, Hatvan és Gyöngyös városok térségéhez. E három térségben nemzetközileg is kiemelkedő jelentőségű gazdasági tevékenység folyik. A befektetések folyamatosan növelik a térségek gazdasági kapacitását. Egyformán jellemző a helyi munkaerő hiánya és a számottevő térségi ingázás, a munkaerőhiány pótlására külföldi munkavállalók nagyarányú megjelenése. A folyamatosan bővülő gazdaság a kormányzati és az önkormányzati szervek számára új típusú kihívást jelent, amelynek kezeléséhez a közsféra nem rendelkezik kellő kompetenciával és anyagi erővel (pl. hatósági eljárások gyorsítása, távolsági ingázók számára szállás biztosítása, képzés-szakképzés, szabadidős és jóléti szolgáltatások fejlesztése). Szükséges az üzleti szereplők, a kormányzati és az önkormányzati közigazgatási szervek együttműködésének megerősítése, szervezetté tétele. A zónához fokozatosan kapcsolódnak a tiszántúli kistérségek.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

P1.4 Megyeszékhely és a tiszántúli térségek gazdasági súlyának emelése

Indoklás: A megyében a Felső-Jászságon kívül előállított ipari új érték mintegy fele-fele arányban a megyeszékhely településeggyüttesében (Szolnok-Törökszentmiklós-Martfű városok), valamint a tiszántúli kistérségekben (Karcag, Kunszentmárton, Mezőtúr, Tiszafüred városok) jön létre. Az országosan még viszonylag jelentős számú megyei munkanélküliség (12-14 ezer fő) nagyobb hányada is ezekben a térségekben koncentrálódik. Ezt példázza az is, hogy a megyei jogú városok közül tartósan csak Debrecenben és Salgótarjánban magasabb a munkanélküliség, mint Szolnokon. Ezen probléma megoldása érdekében szükséges a megyeszékhely és a tiszántúli kistérségek gazdasági súlyának növelése a foglalkoztatás feltételeinek bővítésével, amely a térség ipari parkjainak fejlesztését jelenti.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Jogú Város, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, érintett települések

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK:

- 1.1 **Megye nagytérségi kapcsolatainak erősítése** – M4 megyét érintő szakaszának befejezése, M8 Szolnok-Kecskemét gyorsforgalmi út megépítése, M32 Szolnok-M3 összekötése, Mezőtúr-Szarvas híd – becsült költség 200 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)
Indoklás: A rendszerváltás után a megye kedvező közlekedésföldrajzi elhelyezkedése ellenére egyfajta belső perifériává vált, amelyet csak erősített Szolnok város közlekedési csomópont szerepének leépülése. A gyorsforgalmi utak csak napjainkban érik el a megyét. A tervezett három fejlesztés megvalósulásával a megye ismét hasznosíthatja a centrális fekvés előnyeit.
- 1.2 **Megyén belüli térségi összeköttetést biztosító főutak fejlesztése** – 32. számú főút Jászberény-Újszász szakasza, 34. számú főút Tiszafüred-Fegyvernek szakasza, 442. számú főút Szolnok-Kunszentmárton szakasza, 45. számú főút Kunszentmárton elkerülő szakasza, Szolnokon a 4. Csáklya úti híd megépítése és a kapcsolódó elkerülő szakaszok megvalósítása, valamint további folyami hidak létesítésének vizsgálata – becsült költség 150 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)
Indoklás: A megyén belüli észak-déli kapcsolatok erősítése és a munkába járás feltételeinek fejlesztése indokolják az évtizede húzódó felújítási munkák elvégzését.
- 1.3 **Megyén belüli közúti elérhetőség javítása** (42 település) – megyei útfelújítási és mellékútfejlesztési program – becsült költség 120 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)
Indoklás: A megye rendkívül rossz állapotú állami közúthálózata felújítási ütemének gyorsítása szükséges, mivel az úthálózat százalékos aránya szerinti forrásfelhasználás a megye pozícióját nem javítja, hanem tovább rontja. Ezért indokolt egy önálló és nagyobb volumenű fejlesztési program megvalósítása.

1.4 **Iparterület fejlesztése** (28 település) – meglévő iparterületek fejlesztése, újak kialakítása – becsült költség 30 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye gazdaságilag fejlettebb nyugati felében folyamatos a befektetői érdeklődés, a megye tiszántúli részein pedig az újraparosítás feltételeinek kialakítása szükséges a foglalkoztatás bővítéséhez.

1.5 **Helyi gazdasági fejlesztése** (44 település) – becsült költség 26 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A mezőgazdasági területek nagysága lehetővé és szükségessé teszi mind a megye dinamikusabb nyugati felében, mind a tiszántúli „lassú zónákban” azt, hogy a helyi gazdálkodók nagyobb szerepet kapjanak a település élelmiszerellátásában és energiaellátásában.

1.6 **Növekedési zóna szervezése a Felső-Jászságban** (9 település) – állami és önkormányzat szervezetek, valamint a piaci szereplők új típusú térségi együttműködésének kialakítása – becsült költség 4 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A Felső-Jászságban kialakult és bővülő gazdasági és befektetési környezet olyan kihívásokat jelent a közsféra felé, amelyek koordinált, új típusú együttműködés kialakítását teszik szükségessé a piaci szereplőkkel. Az Alsó-Jászság települései belátható időn belül csatlakozni tudnak a növekedési zónához.

1.7 **Szolnok Megyei Jogú Város és a tiszántúli térségek gazdasági súlyának emelése** (10 település) – Tiszántúl újraparosítása, a térség megyén belüli ipari új érték előállítási részarányának emelése – becsült költség 30 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megyei munkanélküliek túlnyomó része a tiszántúli kistérségekben és Szolnok Megyei Jogú Város környezetében él. Az ipari munkahelyek bővítése lehetővé teszi a foglalkoztatás növelését és az új érték előállításában meglévő megyei aránytalanság csökkentését.

BEAZONOSÍTHATÓ KULCSPROJEKTEK:

P1.1

- M4 megyét érintő szakaszai – Abony-Törökszentmiklós, Törökszentmiklós-Püspökladány – megépítése,
- M32 (Szolnok-M3) és az M8 Szolnok-Kecskemét közötti szakaszának előkészítése,
- 32. sz. főút Jászberény-Újszász szakasza felújítása és a Jászberényt elkerülő szakasz befejezése, 34. sz. főút (Fegyvernek-Tiszafüred) felújítása, valamint a 45. számú főút Kunszentmárton elkerülő szakaszának megépítése,
- 442. sz. főút (Szolnok-Cserkeszőlő) felújítása és a Szolnok-Szandaszőlős elkerülő megépítése,
- mellékutak fokozott felújítása érdekében a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban 3-4 éven keresztül mintegy évi 8-10 milliárd forint külön megyei alap létrehozása,
- Szolnokon a Csáklya úti híd és a kapcsolódó elkerülő szakaszok megépítése (Szolnok-Szandaszőlős, Rákóczi falva, Rákócziújfalu),

- új Tisza és Hármas-Körös hidak (Mezőtúr-Szarvas, Csépa-Csongrád, Martfű-Vezseny, Kőtelek térsége) előkészítése és megvalósításuk megkezdése,
- Szolnokon a logisztikai szolgáltatások nagyvolumenű fejlesztése és a katonai repülőtér polgári hasznosítása.

P1.2

- K+F+I tevékenység fejlesztése és klaszter létrehozása a megyei KKV-nál,
- beszállítók minősítése, beszállító hálózatok szervezése.

P1.3

- köz- és az üzleti szféra új típusú együttműködésének kialakítása a Felső-Jászságra, Hatvan térségére és Gyöngyös térségére kiterjedő növekedési zóna létrehozásával.

P1.4

- Szolnok és agglomerációja, valamint a tiszántúli térségek ipari parkjainak fejlesztése,
- a hazai kötöttpályás személyszállító gördülő állomány gyártásának Szolnokra történő koncentrálása.

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERÜLETE:

- **TK1, TK2, TK3, TK4, TK5**

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KEDVEZMÉNYEZETTJEI:

- a megye teljes társadalmi-gazdasági alakulata.

INDIKÁTOROK:

- a megyében lévő belső közlekedés idejének csökkenése (mértékegysége: óra, perc),
- a környezet állapotának javulása (kibocsátott széndioxid csökkenése, mértékegysége: m3),
- ipari termelés bővítése (fejlesztett és új iparterületek nagysága, mértékegysége: hektár),
- relatíve magas munkanélküliségű térségek gazdasági súlyának növekedése (a megye ipari új értékének előállításához való hozzájárulás mértéke, mértékegysége: százalék).

2. PRIORITÁS

NÉPESSÉGMEGTARTÁS - TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS

INDOKLÁS: A megye gazdaságának fejlődése, a népességmegtartás erősítése és a társadalmi felzárkózás egyaránt a foglalkoztatás bővítéséhez, a munkába állás segítéséhez kötődik. Egyaránt biztosítani kell a Felső-Jászság és a megyeszékhely térsége bővülő gazdasága munkaerőigényének kiszolgálását és a tiszántúli térségben élő munkanélküliek munkába állítását. A munkaerő-piaci mozgásokhoz csak a képzett és egészséges munkaerő tud igazodni. Ennek feltétele az egészségügyi ellátás fejlesztése, szakképzés és a felsőfokú képzés minőségi fejlesztése.

PRIORITÁSI FÓKUSZ:

- versenyképesé váló munkaerő,
- területileg különbözően mérséklődő munkanélküliség és munkaerőhiány.

FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK:

P2.1 Foglalkoztatás differenciált bővítése

Indoklás: A társadalmi felzárkózás stabil tartós alapja a foglalkoztatás. A megye különböző térségeiben eltérő módon kell viszonyulni a foglalkoztatás bővítéséhez. A megye nyugati felében meghatározó az egyre inkább jelentkező munkaerőhiány csökkentése, amelyet a meglévő és bővülő ipari kapacitása kiszolgálása indokol. A tiszántúli kistérségekben a még jelentős munkanélküli állomány munkába állítása jelent feladatot. Indokolt lenne, hogy a megye népességmegtartásának elősegítése érdekében a megyén belüli munkanélküliek lehetőleg megyén belül találjanak munkát. Ehhez a megyei és térségi foglalkoztatási paktumok tevékenységének hosszabb távú fenntartása teremthet alapot.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

P2.2 Népeség egészségi állapotának és képzettségének javítása

Indoklás: A foglalkoztatás bővítésének, minőségi fejlesztésének és a megye népessége megtartásának alapvető feltétele az emberi munkaerő-forrás minőségi fejlesztése. Ez a gyakorlatban a megye népessége egészségi állapotának érzékelhető javítását és a képzettség emelését jelenti. A meglévő intézményrendszer alapvetően biztosítja ennek fizikai feltételeit, azonban szükséges a szakképző intézmények tevékenységének összehangolása, illetve az egészségügyi alap- és szakellátás preventív tevékenységének, valamint az ehhez kapcsolódó eszközállománynak a fejlesztése.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, megyei szakképzési centrumok

P2.3 Felsőfokú oktatás fejlesztése

Indoklás: A megyében felsőfokú oktatás megyén kívüli székhelyű intézmények keretében Szolnokon és Jászberényben történik. A megye gazdasága és a megye lakossága munkaerőpiaci versenyképességének érdekében indokolt a felsőfokú oktatás intézményeinek hosszú távú fenntartása és fejlesztése oly módon, hogy a képzési struktúrák alapvetően a megyében jelentkező igényekhez igazodjanak. Meg kell találni az egykori mezővárosi főiskola ingatlanjainak új funkcióját.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK:

2.1 Népeség egészségi állapotának javítása (78 település) – alap- és szakellátás fejlesztése, hiányzó praxisok betöltése, orvos gép-műszer beszerzés – becsült költség 20 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye népessége egészségi állapotának helyzete országosan is kedvezőtlennek mondható, emellett kiugróan magas a betöltetlen háziorvosi praxisok száma. A társadalmi-gazdasági különbségek csökkentésének egyik eszköze az egészségügyi ellátás mennyiségi és minőségi fejlesztése.

2.2 Szociális ellátás átfogó fejlesztése (38 település) – bentlakásos idősotthonok kialakítása, szociális otthonok felújítása – becsült költség 16 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye népességének elöregedése, valamint az egyedül élő idősokorúak növekvő száma és helyzetük javítása indokolja a megye szociális ellátórendszerének bővítését és fejlesztését.

2.3 Felsőfokú oktatás fejlesztése (2 település) – Szolnokon és Jászberényben a felsőfokú oktatás tartós fennmaradása feltételeinek javítása – becsült költség 10 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye felsőoktatásának megőrzése lehetővé teszi a K+F+I tevékenységek fejlesztését, illetve elérhető közelségbe hozza a felsőfokú képzést a szegényebb rétegek ifjúsága számára.

2.4 Munkába állás feltételeinek javítása (78 település) – munkásszállók létesítése, ingázás feltételeinek javítása – becsült költség 20 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A Felső-Jászságban koncentrálnódó ipari termelés munkaerőszükséglete csak nagy volumenű távolsági ingázással biztosítható. Az ehhez kapcsolódó tevékenységek mennyiségi és minőségi fejlesztése ösztönzőleg hat a munkavállalásra.

2.5 Önkormányzat bérlakásépítési program (42 település) – szakemberek és fiatalok megtartása érdekében új bérlakások építése – becsült költség 30 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye folyamatosan csökkenő népességén belül kifejezetten gond a szakképzett munkaerő és a fiatalok elvándorlása. Megtartásuk és a betelepülésük elősegítésének egyik eszköze az önkormányzati bérlakások számának növelése.

2.6 Társadalmi együttműködés és közösségfejlesztés (31 település) – becsült költség 8 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A településfejlesztés előttünk álló megoldandó problémái döntően helyi szinten kezelhetők. Ez szükségessé teszi az önkormányzat és a helyi társadalom kapcsolatának erősítését és az együttműködés új típusú formáinak kialakítását. Lényegében egy „közakarató” helyi fejlesztéspolitikai kialakítása szükséges. Emellett a népességmegtartás egyik eszköze lehet a helyi és térségi identitás erősítését szolgáló közösségek, szervezetek fokozottabb támogatása.

BEAZONOSÍTHATÓ KULCSPROJEKTEK:

P2.1

- megyei és térségi foglalkoztatási megállapodások fenntartása,
- megyében működő munkaerőközvetítő és -kölcsonzó szervezetek tevékenységének összehangolása.

P2.2

- szakképzési centrumok és az egyéb fenntartású intézmények képzési struktúrájának fejlesztése a duális képzés kiteljesítésével,
- átfogó egészségügyi alap- és szakellátási program kialakítása, kiemelten a szűrések számának növelésével és az orvosi eszközállomány bővítésével.

P2.3

- Szolnokon és Jászberényben a felsőfokú oktatás távlati fenntartása, valamint Mezőtúron az újraindítás lehetőségének és a hátrányos helyzetű térségekben a kistelepüléseken kihelyezett felsőoktatási képzés kialakításának vizsgálata.

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERÜLETE:

- **TK1, TK2, TK3, TK4, TK5**

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KEDVEZMÉNYEZETTJEI:

- a megye teljes népessége.

INDIKÁTOROK:

- a népességmegtartás erősödése (vándorlási egyenleg, mértékegysége: fő),
- a foglalkoztatottság bővülése (munkanélküliség ráta, mértékegysége: százalék),
- egészségesebb népesség (halálozási arány csökkenése, mértékegysége: ezer lakosra vetített halálozások száma),
- a munkavállalás feltételeinek javítása (épített munkásszállók férőhelye, mértékegysége: férőhely).

3. PRIORITÁS

KEDVEZŐ ÁLLAPOTÚ KÖRNYEZET

INDOKLÁS: Az Alföld közepén, folyók és csatornák által tagolt megye környezeti állapota kedvező. Az élővizekhez kötődnek a természetvédelmi területek és az erdők, viszonylag kis kiterjedéssel. Itt található az ország termőterületének ötöde, amelynek hasznosítása külterjes (a terület negyedében napraforgót, negyedében kukoricát, a többi területen zömmel gabonát termelnek). Az időjárási szélsőségek jellemzik – erőteljes árvíz, belvíz és aszály veszélyeztetettség. Mindezek a klímaváltozásra is utalnak. A természeti környezet sajátossága lehetővé teszi a mezőgazdasági és turisztikai hasznosítást, de megszabja annak irányát is, amely egyértelműen az értéket jelentő kedvező állapot jövőbeni fenntartása.

PRIORITÁSI FÓKUSZ:

- szennyezetlen környezet tudatos megőrzése,
- felkészülés a klímaváltozásra.

FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK:**P3.1 Tájkonform mezőgazdaság- és turizmusfejlesztés**

Indoklás: A megyében a tájhasználat alapvetően a mezőgazdasági tevékenység keretében történik és kialakult a felszíni vizekhez kötődően a természeti örökség idegenforgalmi hasznosítása. A megye kedvező környezeti állapotának megőrzése szükségessé teszi az agrártermelés ökológiai adottságokra alapozó, de fenntartható fejlesztését, különös tekintettel az öntözésfejlesztésre, valamint a pusztai és ártéri gazdálkodásra. A turizmus természetközeli ágazatainak fejlesztése a megyei vonzerőt jelentősen bővítheti, hozzájárulva a foglalkoztatás bővítéséhez és a rurális térségekben a népesség megtartásához.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati, Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács

P3.2 Megújuló energiák alkalmazása

Indoklás: A termelés és a háztartások működési költségeinek csökkentése és az általuk kibocsátott káros anyagok mennyiségének mérséklése indokoltá teszi a megújuló energiák alkalmazását, amelyre lehetőséget adnak a folyamatosan megjelenő korszerű technológiák. Elsősorban a megyében potenciálisan számba vehető megújuló erőforrások energiatermelésbe való bevonása és a lakossági energiafelhasználás korszerűsítése szükséges. Ezek nagymértékben hozzájárulnak a kedvező állapotú környezet megőrzéséhez.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

P3.3 Klímavédelmi intézkedések

Indoklás: A megye földrajzi fekvése és időjárási jellemzői alapján fokozottan kitett a változó klíma hatásainak. A megye népessége megtartásának egyik fontos eszköze lesz a jövőben a változó klímához való alkalmazkodás. Ez elsősorban a mezőgazdasági termelés megújítását és a meglévő ár- és belvízvédelmi rendszerek szélsőségeket is kezelni tudó fejlesztését foglalja magába.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK:

3.1 Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT) befejezése – nagyvízi meder vízszállító kapacitásának bővítése, gátáthelyezések, tározók – becsült költség 200 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye jövőjének egyik alapja az árvízbiztonság teljes körű megvalósítása.

3.2 Megyei öntözésfejlesztési program, amely magában foglalja a Jászsági-főcsatorna továbbépítését – 100 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megyében található jelenleg kihasználatlan csatornahálózat lehetővé teszi az öntözés viszonylag nagy volumenű fejlesztését, amely a mezőgazdasági termelés megújításának egyik alapja. A Jászság vízháztartásának hiányosságai csak a Jászsági-főcsatorna megvalósításával pótolhatók.

3.3 Önkormányzati energetikai fejlesztések (56 település) – becsült költség 14 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Az olcsóbb üzemeltetés és a környezeti szennyezés mérséklése szükségessé teszi az önkormányzati ingatlanok energetikai korszerűsítésének folyamatosságát.

3.4 Megújuló energiák alkalmazásának ösztönzése (78 település) – megyei támogatási rendszer keretében a lakossági és a kisvállalkozások számára – becsült költség 50 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A klímaváltozás szükségessé teszi a környezeti szennyezések csökkentését minden területen. A háztartások és a kisvállalkozások számára az országos ciklikus pályázati rendszerek mellett szükséges egy folyamatos megyei forráslehetőség biztosítása is.

3.5 Turisztikai vonzerő- és szolgáltatásfejlesztés (60 település) – becsült költség 167 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A következő időszakban előtérbe kerül a turizmusban a lakóhely szűkebb és tágabb környezetében megvalósuló szabadidő eltöltése. A települések döntő többségén található olyan helyi érték, amely vonzerővé fejleszthető. Ezek kialakításának támogatására, valamint az elmúlt időszakban megvalósult turisztikai vonzerőfejlesztésekhez kapcsolódó szolgáltatások kiépítésének segítésére kell koncentrálni a forrásokat. Emellett a nagyobb volumenű szolgáltatás- és vonzerőfejlesztések összehangolása szükséges.

3.6 Megyei agráriumának megújítása – becsült költség 250 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Megyénk alapvetően mezőgazdasági megye (itt található az ország termőföldjének egyötöde és ezen terem meg az elfogyasztott élelmezési gabona 20%-a). A külterjes jellegű, viszonylag alacsony hozamú és feldolgozó kapacitással csak részben rendelkező agrárium megújítása tájgazdálkodáson, öntözésfejlesztésen és a belterjesebb termelés kialakításán keresztül valósítható meg.

BEAZONOSÍTHATÓ KULCSPROJEKTEK:

P3.1

- megyei öntözésfejlesztési program, amely magában foglalja a Jászsági-főcsatorna továbbépítését,
- helyi agrárgazdaság fokozottabb bevonása a helyi energia- és élelmiszerellátásba,
- rizstermesztés, az akvakultúrák és a haltenyésztés fejlesztése,
- intenzív munkaerő-igényes kultúrák és a feldolgozás fejlesztése,
- folyókhoz kötődő turisztikai kínálat bővítése,
- gyógy- és termálturizmus, rekreációs és szabadidős, valamint a kulturális tevékenység fejlesztése.

P3.2

- megye potenciális megújuló energiáinak hasznosítására átfogó program kialakítása,
- közintézmények átállítása megújuló energiák alkalmazására,
- megújuló energiák lakossági hasznosításának fokozott bővítése.

P3.3

- a klímaváltozás a megye természeti környezetét és agráriumát érintő hatásainak ellensúlyozására rövid- és közép távú intézkedési terv kialakítása a megyei klímavédelmi stratégia alapján,
- Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT) befejezése,
- Zagyva-völgyi komplex vízgazdálkodási program megvalósítása,
- bel- és külterületi belvízvédelmi rendszerek öblözetenkénti összehangolása.

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERÜLETE:

- **TK1, TK2, TK3, TK4, TK5**

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KEDVEZMÉNYEZETTJEI:

- a megye települései, lakossága, agrár- és turisztikai vállalkozásai, szolgáltatói.

INDIKÁTOROK:

- agrárgazdálkodás feltételeinek stabilizálódása (legalább egyszer öntözött termőterületek nagyságának növekedése, mértékegysége: hektár),
- intenzív kultúrák növekedése (zöldség- és gyümölcs termőterület bővülése, mértékegysége: hektár)
- árvízbiztonság növekedése (mértékadó árvízvédelmi szintnek (MASZ) történő megfelelés, mértékegysége: százalék),
- vendégforgalom bővülése (vendégéjszakák száma, mértékegysége: nap).

4. PRIORITÁS

VONZÓ – ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEK

INDOKLÁS: A települési közüzemi infrastruktúra kiépítése alapvetően befejeződött, illetve elengedhetetlenné válik az elmúlt évtizedekben kiépült hálózatok rekonstrukciója. Hasonló folyamatok játszódnak le a köztézmények ingatlanállományában is. A településkép és az épületállomány minősége összességében még sok tennivalót indukál. A népességcsökkenés mérsékléséhez szükséges a települések vonzóbbá tétele és modernizációja is. Ezek kisléptékű fejlesztések keretében, a lakosság és a helyi közösségek határozottabb bevonásával valósíthatók meg. Ez hozzájárulhat a turisztikai vonzerő megőrzéséhez és fejlődéséhez is.

PRIORITÁSI FÓKUSZ:

- települések modernizációja,
- kapcsolódás a Magyar Falu Programhoz.

FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK:

P4.1 Átfogó településfejlesztés a helyi közösségek bevonásával

Indoklás: A megye települései, intézményei és közműellátottsága ugrásszerűen fejlődött az elmúlt évtizedekben. A kiépült hálózatok korszerűsítése hamarosan napirendre kerül. A megye épületállománya is számottevően korszerűsödött, azonban a településkép rendkívül heterogén és jellemzően nem hagyományörző. A közművek, az épületállomány, a belterületi úthálózat jövőbeni megújítása lehetőséget ad a településkép színvonalának emelésére és a korábbi helyi jellegzetességek megjelenítésére. Ezen fejlesztések jellege és léptéke lehetővé és szükségessé teszi a helyi közösségek bevonását a társadalmi elfogadottság és mozgósítás érdekében.

Időtáv: 2021-2023, 2024-2027

Felelős: Modern Települések Fejlesztéséért Felelős Kormánybiztoság, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK:

4.1 **Belterületi belvízrendezés** (51 település) – becsült költség 30 milliárd (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye lakossága és gazdasága számára folyamatos kihívást jelent a szabályozott nagyvízi ártéren kialakított élettér védelme, amely a belvízrendezésben testesül meg. Ez szükségessé teszi a belvízvédelmi infrastruktúra folyamatos karbantartását, fejlesztését.

4.2 **Ivóvízhálózat korszerűsítése** (45 település) – becsült költség 83,9 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Az uniós támogatással megvalósult ivóvízminőség-javító programokból lényegében kimaradt az elavult hálózat rekonstrukciója. Számos településen érdemben nem csökkent a hálózati veszteség sem. A földalatti vizek védelme és az ivóvízellátás költségeinek csökkentése szükségessé teszi a vezetékhálózat korszerűsítését.

4.3 Szennyvízelvezetés, -tisztítás és -kezelés fejlesztése (36 település) – becsült költség 120,4 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megye településeinek négyötödében megvalósult a szennyvíz gyűjtése és tisztítása. A szennyvíztisztító telepek folyamatos karbantartást igényelnek a környezetkárosítás elkerülése érdekében, illetve folyamatosan karban kell tartani a kiépült vezetékhalozatot is.

4.4 Belterületi utak, járdák, közparkok fejlesztése (71 település) – becsült költség 38 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Az előző évszázad '90-es éveiben kiépült belterületi utak, járdák, közparkok állaga az elmúlt évtizedekben rendkívül leromlott. Ez lényegében minden települést, minden vállalkozást és minden lakost érint. Megyei szinten ez az önkormányzatok által jelzett legfontosabb probléma, a felújításra valamennyi forrás biztosítása ma már elengedhetetlen.

4.5 Településkép javítása (56 település) – településközpontok fejlesztése – becsült költség 12 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A megyében az elmúlt 30 évben megépült közintézmények döntő többsége felújításra szorul. A megye településeinek épületállománya meglehetősen vegyes képet mutat. Járási szinten koordinált fejlesztési programok kialakításával jelentős előrelépések tehetők mindkét területen.

BEAZONOSÍTHATÓ KULCSPROJEKTEK:

P4.1

- Magyar Falu Program megyei részprogramjának kidolgozása,
- járási településkép- és közüzemi infrastruktúra-fejlesztési programok kialakítása,
- önkormányzati külterületi utak, hidak és áttereszek átfogó felújítása járási koordinációban,
- település- és környezetvédő egyesületek tevékenységének támogatása.

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERÜLETE:

- **TK1, TK2, TK3, TK4, TK5**

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KEDVEZMÉNYEZETTJEI:

- a megye települései és lakossága.

INDIKÁTOROK:

- egészségesebb ivóvíz (a hálózati veszteség csökkenése, mértékegysége: százalék),
- lakossági közlekedés feltételeinek javítása (felújított belterületi utak hossza, mértékegysége: km),
- településkép javítása (felújított ingatlanok száma, mértékegysége: darab).

5. PRIORITÁS

KIEGYENLÍTETTEBB TÉRSZERKEZET

INDOKLÁS: A megye településhálózata a Tiszához kötődően eltérő fejlettségű és eltérő lehetőségű részekből áll. Két regionális jellegű vonzásközpont alakult ki: a termelési-foglalkoztatási központ funkciójú Felső-Jászság és Szolnok Megyei Jogú Város. A tiszántúli belső perifériákon viszonylag gyengék a kistérségi központok. A területi különbségek csökkentése szükségessé teszi a települési funkciók egyértelműsítését, a járási és térségi központok szerepének növelését. Ennek a tevékenységsorozatnak egyik kulcseleme az országosan kiemelt Tisza-tavi turisztikai térség lehetőségeihez igazodó újrapozicionálása.

PRIORITÁSI FÓKUSZ:

- megyén belüli területi különbségek mérséklése.

FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK:

P5.1 Településközi munkamegosztás elmélyítése

Indoklás: A megye településhálózata kialakultnak tekinthető. A két regionális pólus (Szolnok és Felső-Jászság) mellett indokolt a tiszántúli térségi központok és járási székhelyek funkcióinak és intézményrendszerének fejlesztése a kelet-nyugati kettészakadás mérséklése érdekében. Szükséges a településhálózati hierarchiához igazodóan az egyes települések funkcióinak (lakó, gazdasági, szolgáltató és igazgatási) és kapcsolatrendszerének feltárása, rögzítése a terület- és településfejlesztési források jövőbeni koncentráltabb és hatékonyabb hasznosításához. Kiemelt fontosságú a megyeszékhely településeggyüttesének a Felső-jászsági ipari agglomeráció és a Tisza-tavi települések összehangolt fejlesztésének fokozatos kialakítása.

Időtáv: 2024-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

P5.2 Tisza-tavi turisztikai térség kiemelt kezelése

Indoklás: Hazánk és a megye egyik ökoturisztikai központja a Tisza-tó. A mesterségesen kialakított természeti környezet jövőbeni turisztikai hasznosítása csak a terhelhetőséghez igazodóan történhet. Ennek felmérése alapján szükséges a vonzástényezők, a szálláshelyek és szolgáltatások minőségi fejlesztése. Kiemelkedő feladat a térség kibontakozó kerékpárturizmusának bővítése.

Időtáv: 2021-2023

Felelős: Magyar Turisztikai Ügynökség, Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal

P5.3 Térségi felzárkóztatás – kiemelten a komplex programmal fejlesztendő járások problémáinak kezelése

Indoklás: A megyében a legrosszabb társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkező 2 térség a Jászapáti járás és a Kunhegyesi járás. A problémák kezelésére átfogó térségi felzárkóztatási programokat szükséges kidolgozni és végrehajtani. Ezekben elsősorban kezelni kell az erőteljesen átstrukturálódó népesség társadalmi felzárkóztatását és foglalkoztatását. Létre kell hozni a kidolgozandó programok végrehajtását irányító szervezeti struktúrát is. Célkitűzés, hogy a 2 járás mutatói erőteljesen közeledjenek a megyei átlaghoz, ennek érdekében szükséges a megyére dedikált források ide való koncentrációja is. Ezen túlmenően vannak olyan belső perifériák (Szolnoki járás északi része, Mezőtúr térsége és a Tiszazug), ahol szintén megyei koordinációval szükséges a problémák kezelése. A hatékony és valós területi felzárkózás elősegítéséhez indokolt a Megyei Önkormányzat direkt beavatkozása saját gazdaságfejlesztési célú projektek megvalósításával.

Időtáv: 2021-2027

Felelős: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK:

5.1 Jászapáti járás és Kunhegyesi járás átfogó fejlesztése a munkahelyteremtésre és a képzettségre fókuszálva (16 település) – becsült költség 40 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Elengedhetetlen, hogy a 2 elmaradott járás – Jászapáti járás és Kunhegyesi járás – területi-társadalmi-gazdasági felzárkóztatása ténylegesen megkezdődjön egy átfogó fejlesztési program keretében.

5.2 Tisza-tó kiemelt turisztikai térség fejlesztésére vonatkozó 1522/2017. (VIII.14.) Korm.határozatban foglalt fejlesztések megvalósítása – becsült költség 15 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A Kormányhatározatban megfogalmazott fejlesztések megvalósítása érdemben hozzájárulhat a térség felzárkóztatásához.

5.3 Tisza-tó térségében a kereskedelmi szálláshelyek mennyiségi és minőségi fejlesztése – becsült költség 50 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése ma már elengedhetetlen feltétele a Tisza-tavi turizmus továbbfejlesztésének.

5.4 Tisza-tavi térségi kerékpárúthálózat kapcsolódásának kiépítése – megyei kerékpárútfejlesztési program – becsült költség 120 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: Az utóbbi években a Tisza-tó térségében az ökoturizmus mellett látványosan fejlődött a kerékpáros turizmus infrastruktúrája és annak igénybevétele. A további fejlődés egyik alapja a Tisza-tavi kerékpárúthálózat összeköttetése a távolabbi térségekkel. Ennek keretét ad egy megyei településközi kerékpárútfejlesztési program megvalósítása.

5.5 Besenyszög – Hunyadfalva – Csataszög – Nagykörű – Kőtelek – Tizasüly településcsoport mikrotérségi felzárkóztatása – Hunyadfalva-Besenyszög összekötőút megépítése, munkahelyteremtés – becsült költség 20 milliárd Ft (uniós és hazai forrás)

Indoklás: A Szolnoki járás északi részén található előregedő és átstrukturálódó népességű településcsoport fejlődésének alapja az elérhetőség fejlesztése. Az együttműködés keretében létrejöhethet egy Besenyszög központú fejleszthető mikrotérség.

BEAZONOSÍTHATÓ KULCSPROJEKTEK:

P5.1

- települések funkcionális tipizálása és a jövőbeni fejlesztések ehhez való igazítása,
- járási székhelyek szerepének és intézményhálózatának megerősítése,
- Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentéséről szóló, 1743/2018. (XII.20.) Korm.határozattal elfogadott intézkedéssorozat megyei alprogramjának kialakítása.

P5.2

- 1522/2017. (VIII.14.) Korm.határozatban foglalt megyét érintő turisztikai fejlesztések megvalósítása,
- Tisza-tó térségében meglévő kereskedelmi szálláshelyek minőségi fejlesztése,
- Tisza-tavi térséget érintő kerékpárutak számának növelése.

P5.3

- Jászapáti járás és Kunhegyesi járás átfogó térségi felzárkóztatási programjának kialakítása és végrehajtása,
- belső periféria jellegű mikrotérségek felzárkóztatása (pl. a Szolnoki járás északi része),
- Megyei Önkormányzat saját gazdaságfejlesztési célú projektjeinek megvalósítása a hátrányos helyzetű térségekben.

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERÜLETE:

- **TK3, TK4, TK5**

PRIORITÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KEDVEZMÉNYEZETTJEI:

- az érintett térségek települései és lakossága.

INDIKÁTOROK:

- Jászapáti járás és Kunhegyesi járás fejlődése (pozitív elmozdulás a járások fejlettségi sorrendjében, mértékegysége: helyezés száma),
- Tisza-tavi térség vonzerejének erősödése (uniós támogatással megvalósult fejlesztések nagyságrendje, mértékegysége: millió forint).

A tervezett fejlesztések becsült költségigényét az alábbi táblázat összegzi:

Prioritás	JNSZM 2030 - Tervezett fejlesztések	Becsült költség Milliárd Ft
1. prioritás NÖVEKVŐ VERSENYKÉPESSÉG		
1.1	Megye nagytérsgégi kapcsolatainak erősítése	200,0
1.2	Megyén belüli térségi összeköttetést biztosító főutak fejlesztése	150,0
1.3	Megyén belüli közúti elérhetőség javítása	120,0
1.4	Iparterület fejlesztése	30,0
1.5	Helyi gazdasági fejlesztése	26,0
1.6	Növekedési zóna szervezése a Felső-Jászságban	4,0
1.7	Szolnok Megyei Jogú Város és a tiszántúli térségek gazdasági súlyának emelése	30,0
1. prioritás ÖSSZESEN		560,0
2. prioritás NÉPESSÉGMEGTARTÁS - TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS		
2.1	Néesség egészségi állapotának javítása	20,0
2.2	Szociális ellátás átfogó fejlesztése	16,0
2.3	Felsőfokú oktatás fejlesztése	10,0
2.4	Munkába állás feltételeinek javítása	20,0
2.5	Önkormányzat bérlakásépítési program	30,0
2.6	Társadalmi együttműködés és közösségfejlesztés	8,0
2. prioritás ÖSSZESEN		104,0
3. prioritás KEDVEZŐ ÁLLAPOTÚ KÖRNYEZET		
3.1	Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT) befejezése	200,0
3.2	Megyei öntözésfejlesztési program, amely magában foglalja a Jászsági-főcsatorna továbbépítését	100,0
3.3	Önkormányzati energetikai fejlesztések	14,0
3.4	Megújuló energiák alkalmazásának ösztönzése	50,0
3.5	Turisztikai vonzerő- és szolgáltatásfejlesztés	167,0
3.6	Megyei agráriumának megújítása	250,0
3. prioritás ÖSSZESEN		781,0
4. prioritás VONZÓ - ÉLHETŐ TELEPÜLÉSEK		
4.1	Belterületi belvízrendezés	30,0
4.2	Ivóvízhálózat korszerűsítése	83,9
4.3	Szennyvízelvezetés, -tisztítás és -kezelés fejlesztése	120,4
4.4	Belterületi utak, járdák, közparkok fejlesztése	38,0
4.5	Településkép javítása	12,0
4. prioritás ÖSSZESEN		284,3
5. prioritás KIEGYENLÍTEBB TÉRSZERKEZET		
5.1	Jászapáti járás és Kunhegyesi járás átfogó fejlesztése a munkahelyteremtésre és a képzettségre fókuszálva	40,0
5.2	Tisza-tó kiemelt turisztikai térség fejlesztésére vonatkozó 1522/2017. (VIII.14.) Korm.határozatban foglalt fejlesztések megvalósítása	15,0
5.3	Tisza-tó térségében a kereskedelmi szálláshelyek mennyiségi és minőségi fejlesztése	50,0
5.4	Tisza-tavi térségi kerékpárúthálózat kapcsolódásának kiépítése – megyei kerékpárútfejlesztési program	120,0
5.5	Besenyszög-Hunyadfalva-Csataszög-Nagykörű-Kötelek-Tiszasúly településcsoport mikrotérségi felzárkóztatása	20,0
5. prioritás ÖSSZESEN		245,0
MINDÖSSZESEN		1 974,3

V. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK

A tervezéskísérő eljárások egyik legfontosabbika a környezeti értékelés. A 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet 6.§-a kimondja, hogy a környezeti vizsgálat a terv, illetve program kidolgozási, egyeztetési és elfogadási folyamatának része. A vizsgálat a tervezésnek egy olyan elemét képezi, mely lehetőséget teremt arra, hogy a **környezeti, fenntarthatósági szempontokat esetleg gyengítő célokat, a környezetre kockázatot jelentő beavatkozásokat már a területi tervek kidolgozása során feltárja és javaslatokkal segítse** kidolgozóit e szempontok figyelembevételére. Az elkészítendő környezeti vizsgálat küldetése a „korai riasztó” funkció, mely lehetővé teszi, hogy az érintettek (ideértve a tervezőket, döntéshozókat és a végrehajtás szereplőit is) javítsák a megvalósítás és üzemeltetés környezeti és fenntarthatósági teljesítményét, a dokumentum elősegítse a környezetpolitikai célkitűzések végrehajtását. A környezeti hatásvizsgálat kidolgozásának kiindulópontja az, hogy a területi tervek célrendszerének a környezet szempontjából hasznosnak kell lennie és nem lehet egyetlen környezeti elemre, rendszerre sem számottevő káros hatása.

Jelen dokumentum első fejezetében szereplő ütemezéshez igazodóan a Környezeti Hatásvizsgálat és a Területi Hatásvizsgálat 2020 végéig kerül kidolgozásra, amely dokumentumokat a Megyei Közgyűlés január közepén bocsát 30 napos társadalmi egyeztetésre a Megyei Területfejlesztési Programmal (Stratégiai Program + Operatív program) egyidőben. Így a jelen tervezéskísérő eljárások fejezet a Megyei Területfejlesztési Program társadalmi egyeztetési változatában kerül kidolgozásra.

VI. VÉGREHAJTÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KAPCSOLATI HÁLÓJA

A brüsszeli és hazai döntések, illetve információk hiányában ez a fejezet csak a társadalmi egyeztetési változatban kerül kidolgozásra.

VII. A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE ÉS ELJÁRÁSRENDEJE

A brüsszeli és hazai döntések, illetve információk hiányában ez a fejezet csak a társadalmi egyeztetési változatban kerül kidolgozásra.

Ha a jogszabályi környezet jövőben is lehetővé teszi, akkor a **Megyei Közgyűlés** a benyújtott támogatási kérelmek elbírálásához kapcsolódó döntéseit továbbra is **elnöki hatáskörbe** ruházza át. Indokolt, hogy az elnök döntéseinek megalapozását változatlanul az **elnöki tanácsadó testületként** működő **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Döntés-előkészítő Bizottság (MDEB)** alapozza meg.

A **Megyei Önkormányzati Hivatal** feladata a jövőben is a Megyei Integrált Területi Program (ITP) keretében meghatározottak végrehajtásának segítése és a döntés-előkészítés legyen. A Megyei Önkormányzati Hivatal továbbá elláthatja a Megyei Önkormányzat saját projektjeinek menedzselését.

Az egyéb kedvezményezetteknek a projektmenedzsmenti feladatok ellátásában felkérés alapján a Megyei Önkormányzat egyszemélyi tulajdonában lévő **Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.** nyújthat segítséget.

A következő időszakban a hazai területi operatív programnál – Versenyképes Magyarország Operatív Programnál (VMOP) – a forrásfelhasználási módok alapvetően térségi jellegűek lesznek:

- **Fenntartható városfejlesztés** – ez a megyei jogú városokra, illetve esetlegesen településegységesítésre terjedhet,
- **Fejlesztési célterület** – egy városra és vonzáskörzetére terjedhet ki,
- **Fejlesztési cél** – ez a klasszikus pályázati rendszer, felhívásokra történő egyedi támogatási kérelem benyújtása,
- **Megyei Önkormányzat által koordinált fejlesztések** – Megyei Önkormányzat saját projektjei, illetve a horizontális jellegű humánerőforrás-fejlesztések.

VIII. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

A brüsszeli és hazai döntések, illetve információk hiányában ez a fejezet csak a társadalmi egyeztetési változatban kerül kidolgozásra.

Szolnok, 2020. november